

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
W DOBRCZU
ZA ROK 2017**

Dobrcz 2018

I. WPROWADZENIE

Pomoc społeczna, zgodnie z definicją ustawy jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W 2017 roku pomoc udzielana była z powodu trudnej sytuacji życiowej, przy spełnieniu ustawowego kryterium dochodowego, które odpowiednio wynosiło:

- dla osoby samotnie gospodarującej 634 zł,
- dla osoby w rodzinie 514 zł.

Pomoc w zakresie dożywiania na podstawie uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przyznawano osobom i rodzinom spełniającym poniższe kryteria dochodowe:

- dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekraczał 150% ustawowego kryterium dochodowego tj. 951 zł,
- dla osoby w rodzinie, której dochód nie przekroczył 150% ustawowego kryterium dochodowego tj. 771 zł.

W przypadku przyznawania pomocy w formie posiłków na podstawie Uchwały Nr XXIV/340/2014 Rady Gminy Dobrcz z dnia 14 lutego 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznawania pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób wskazanych w programie wspierania finansowego w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, pomoc była przyznawana nieodpłatnie dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r., w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu wykonywał zadania gminy oraz zadanie zlecone przez administrację rządową. Pomoc udzielana była w formie pieniężnej, niepieniężnej

oraz pracy socjalnej. Świadczenia miały charakter stały, okresowy lub jednorazowy. Praca socjalna z klientami nastawiona była na ich usamodzielnienie życiowe oraz integrację ze środowiskiem socjalnym. Kontynuowano pracę socjalną o aktywne formy pomocy społecznej tj. kontrakty socjalne z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji: prace społecznie-użyteczne, wsparcie psychologiczne. Realizowano wsparcie rodzin przez asystenta rodziny, w celu wzmacniania rodziny w jej funkcjonowaniu. Osobom wymagającym wsparcia w codziennych czynnościach przyznawano usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania lub w ośrodkach wsparcia i domach pomocy społecznej. Udzielano pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej oraz osobom będącym w kryzysie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu realizował z upoważnienia Wójta zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, pomocy państwa w wychowywaniu dzieci 500+.

Bieżąca działalność zgodna była z niżej wymienionymi dokumentami:

1. Strategia Rozwoju Gminy Dobrcz na lata 2014-2025 Uchwała Nr XXV/367/2014 Rady Gminy Dobrcz z dnia 7 maja 2014 r.
2. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2015
3. Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dobrcz na lata 2017-2021r.
4. Uchwałą Nr XV/184/2012 Rady Gminy Dobrcz z dnia 29 listopada 2012r. ze zmianami w sprawie nadania statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
5. Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobrcz na lata 2016-2018.

Zadania GOPS realizowane były w szczególności na podstawie niżej wymienionych przepisów prawa:

1. Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U z 2017r. poz. 1875 ze zm.)
2. Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017r poz. 1769 ze zm.)
3. Ustawy z dnia 27 sierpnia o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U z 2016r. poz.2046 ze zm.)

4. Ustawy z dnia 24 stycznia 1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U z 2018r. poz. 276)
5. Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U z 2017r. poz.882 ze zm.)
6. Ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017r. poz.1778 ze zm.)
7. Ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U z 2017r. poz.1952)
8. Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U z 2016r. poz. 487 ze zm.)
9. Ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszy Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U z 2017r. poz.1383 ze zm.)
10. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U z 2017r. poz.1938 ze zm.)
11. Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U z 2017r. poz.1065 ze zm.)
12. Ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U z 2017r. poz. 489 ze zm.)
13. Ustawy z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz.U)
14. Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U z 2015r. poz.1390)
15. Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U z 2017r. poz.783 ze zm.)
16. Uchwały nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (MP poz. 1024 ze zm.)
17. Ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (Dz.U z 2016r. ze zm.)
18. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz.U z 2017r. poz.2077 ze zm.)
19. Uchwały Nr IX/59/90 Gminnej Rady Narodowej w Dobrczu z dnia 28 lutego 1990r. w sprawie Utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu

20. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2017r. poz.697 ze zm.)
21. Ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U z 2017 poz.180)
22. Ustawy z dnia 26 lipca 2013r. o zmianie ustawy- prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2013 poz.984 ze zm.)
23. Ustawy z dnia 24 maja 2014r. Karta Dużej Rodziny (Dz.U z 2017r. poz.1832 ze zm.)
24. Ustawy z dnia 4 listopada 2016r.(Dz.U. 2016r. poz.1860) o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „ Za życiem”
25. Ustawy z dnia 11 lutego 2016r. (Dz.U. 2017r. poz. 1851) o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

II. STRUKTURA ORGANIZACYJNA GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W DOBRZCU

Struktura Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest na bieżąco aktualizowana do potrzeb wynikających z realizowanych zadań. Zgodnie ze statutem przyjętym Uchwałą Nr XV/184/2012 Rady Gminy Dobrcz z dnia 29 listopada 2012r. ze zmianami w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu, Ośrodek, jako koordynatora działań w zakresie pomocy społecznej w gminie, diagnozuje i tworzy kompleksowy system odpowiadający potrzebom w zakresie pomocy społecznej. Według stanu na 31.12.2017r. w Ośrodku zatrudnionych było 14 osób.

Liczba pracowników socjalnych wykonujących zadania gminy wynosiła **5 osób**, średnio na 1 pracownika socjalnego przypadało **2298** mieszkańców.

Jedną z najważniejszych funkcji polityki personalnej jest wspieranie rozwoju i kariery zawodowej pracowników. Prawidłowy wybór szkoleń pozwala na systematyczny wzrost umiejętności i kwalifikacji specjalistycznych pracowników. W celu podnoszenia swoich kompetencji i kwalifikacji zawodowych pracownicy uczestniczyli w seminariach i konferencjach dotyczących m.in.:

- nowelizacji w świadczeniach rodzinnych – 2 osoby,
- wnioskowanie o dofinansowanie projektów unijnych – 1 osoba,
- świadczenia wychowawcze 500+ - 3 osoby,

- seminarium dotyczącym roli asystenta rodziny – 1 osoba,
- realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – 2 osoby,
- wywiad środowiskowy w świetle aktualnych zmian – 4 osoby,
- fundusz alimentacyjny – aktualne problemy – 2 osoby
- Świadczenia rodzinne- aktualne problemy – 2 osoby,
- oprogramowanie do obsługi świadczeń wychowawczych – 1 osoba,
- oprogramowanie Wywiad Plus – 4 osoby,
- praca asystenta z rodziną – 1 osoba.

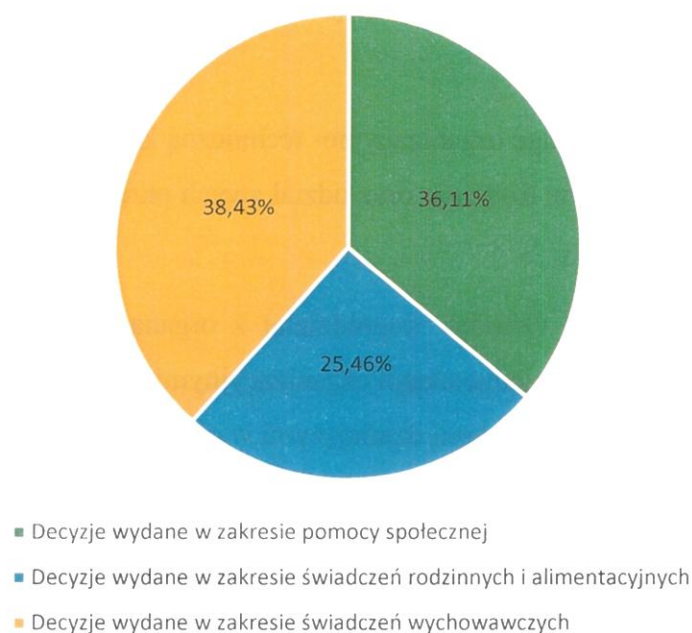
Pozyskanie i zatrzymanie pracowników o wysokich kwalifikacjach oraz stałe uzupełnianie wiedzy i umiejętności pracowników w sposób decydujący wpływają na pozycję Ośrodka. Rosnące potrzeby i oczekiwania społeczeństwa powodują poszerzenie działań, a wykwalifikowani pracownicy radzą sobie znacznie lepiej z nowymi zadaniami.

III. REALIZACJA ZADAŃ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrczu udzielał pomocy na podstawie decyzji administracyjnych w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy, z wyłączeniem pracy socjalnej, poradnictwa.

Wyszczególnienie		Liczba
1	Liczba wydanych decyzji ogółem, w tym;	2459
	Liczba wydanych decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej	888
	Liczba wydanych decyzji w związku z realizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	626
	Liczba wydanych decyzji w związku z realizacją ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci- świadczenie wychowawcze 500+	945

Tabela 1: Liczba wydanych decyzji administracyjnych.

Wykres 1: procentowe przedstawienie liczby wydanych decyzji w 2017 r.

1. Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Do zadań Ośrodka realizowanych w 2017r. należało w szczególności:

1. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
2. Realizację rządowych programów pomocy społecznych i gminnych programów osłonowych,
3. Opracowanie i realizacja gminnej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych,
4. Pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowaniu dzieci wynikającą z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
5. Podejmowanie działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym obsługę organizacyjno- techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego,
6. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
7. Realizację zadań wynikających z ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
8. Realizację innych zadań wynikających z przepisów prawa, realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,

9. Realizację zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Ponadto Ośrodek zapewniał obsługę organizacyjno- techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz udział swych przedstawicieli w pracach tego Zespołu.

W realizacji zadań w 2017r. Ośrodek współdziałał z organami administracji rządowej, samorządowej, stowarzyszeniami, jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej.

Na realizowane zadania w 2017r. wydatkowano kwotę 14 575 951,25 zł, z tego

- zadania własne gminy 2 013 499,07 zł
- zadania zlecone gminie 12 562 452,18 zł

Klienci Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

W gminie Dobrcz wg stanu na dzień 31.12.2017r. zamieszkiwało 11492 mieszkańców. Liczba bezrobotnych w gminie na dzień 31 grudnia 2017r. wynosiła 261 osób w tym 152 kobiety, z zasiłkiem 39 osób w tym kobiety 26 . W porównaniu z rokiem 2016 liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 41 osób. (stan na koniec roku 2016 to 305 osób bezrobotnych w tym 170 kobiet).

Klientami Ośrodka Pomocy Społecznej były osoby korzystające z pomocy na podstawie różnych ustaw:

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej

W 2017 r. z różnych form pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej skorzystało

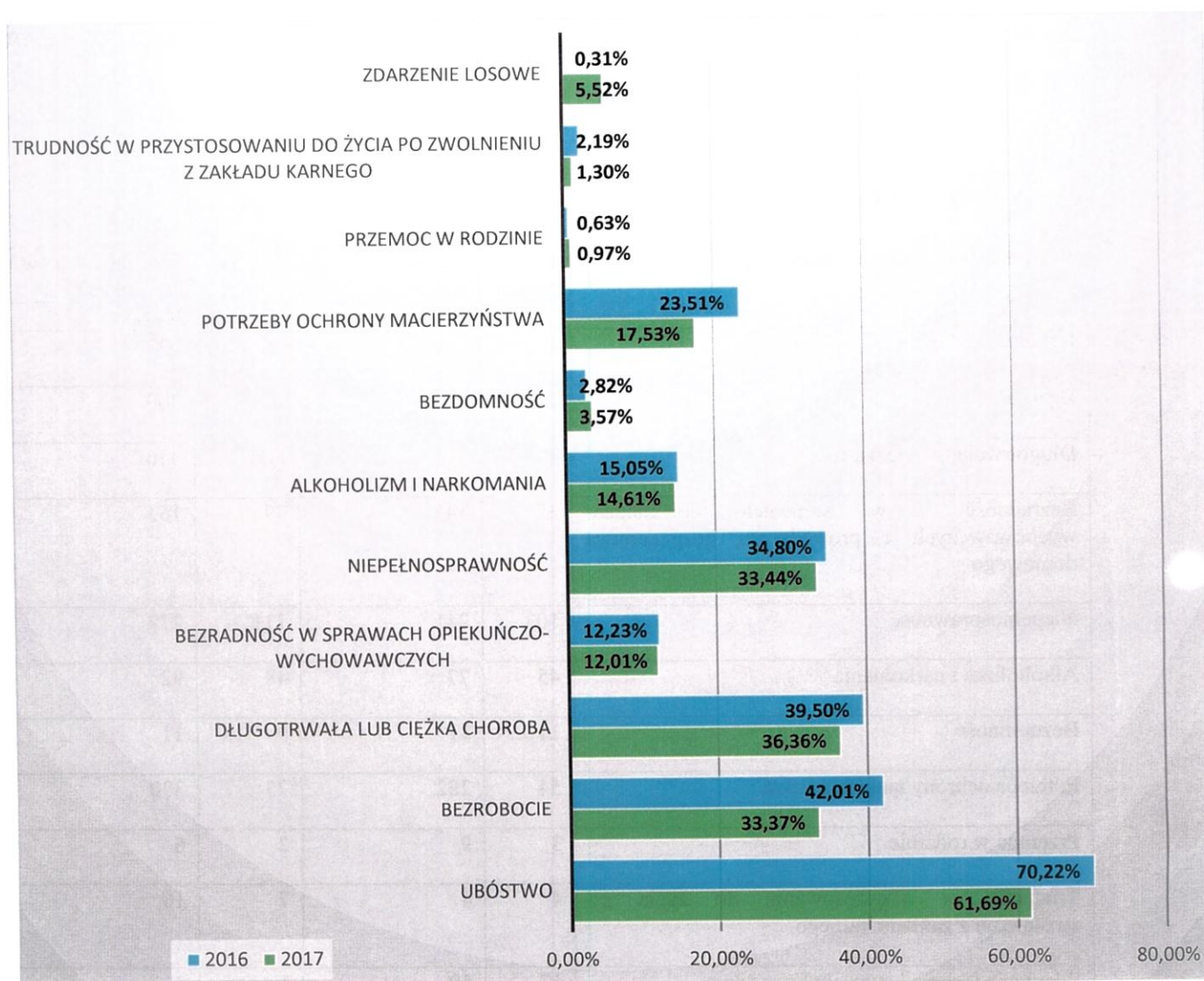
- **308** rodzin, którym przyznano świadczenia w ramach zadań własnych i zleconych bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania,
- **219** rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej, w tym **24** rodziny objętych było pomocą wyłącznie w formie pracy socjalnej.

W porównaniu z 2016r, nastąpił nieznaczny spadek rodzin korzystających z pomocy i wsparcia o 3,45%. Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy może wskazywać na ustabilizowanie się sytuacji odbiorców pomocy społecznej

Poniżej, w tabeli przedstawione zostały główne powody przyznawania pomocy rodzinom w 2017r. w zestawieniu z danymi z 2016r.

Powody przyznania pomocy przez GOPS w 2017r. w odniesieniu do 2016r.				
Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
	2017r.		2016r.	
Ubóstwo	190	492	224	647
Bezrobocie	104	285	134	400
Długotrwała lub ciężka choroba	112	283	126	356
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	37	145	39	163
Niepełnosprawność	103	241	111	279
Alkoholizm i narkomania	45	77	48	92
Bezdomność	11	11	9	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	54	282	75	390
Przemoc w rodzinie	3	9	2	6
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	4	7	10
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	17	50	1	3

Tabela 2: przyczyny trudnych sytuacji życiowych w 308 rodzinach objętych wsparciem w 2017r. w odniesieniu do roku 2016 (319 rodzin). Powody przyznawania pomocy mogą współwystępować ze sobą, wobec tego nie sumują się.

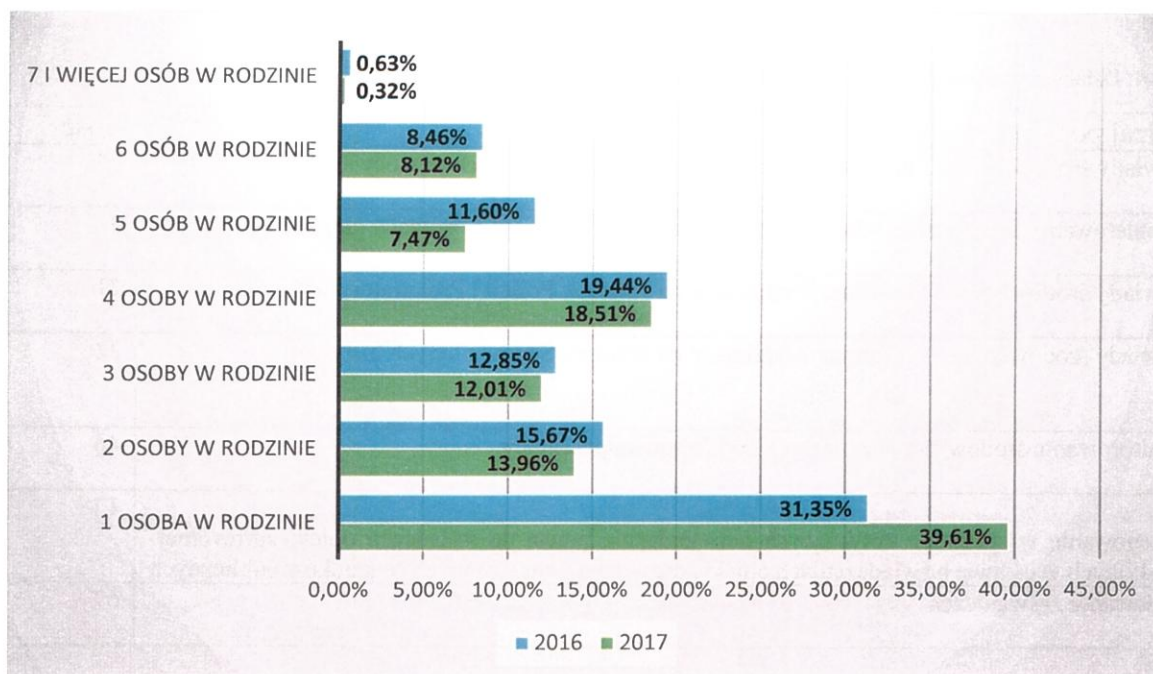
Wykres 2: Procentowe przedstawienie powodów korzystania z pomocy przez rodziny, którym została ona udzielona w 2017r. w odniesieniu do roku 2016r. Powody przyznania świadczeń mogą współwystępować ze sobą, wobec tego nie sumują się.

Głównymi powodami udzielenia pomocy w roku 2017 było ubóstwo 61,69%, długotrwała lub ciężka choroba 36,36%, bezrobocie 33,37%, niepełnosprawność 33,44%. Na wysokim poziomie, jako przyczyna przyznania świadczeń z pomocy społecznej należały problemy w rodzinie (przede wszystkim bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego), które jako główny czynnik występowały w 12% gospodarstw domowych. Pomimo wsparcia rodzin w ramach realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i otrzymywania świadczenia 500+ zaobserwować można niewielki spadek rodzin korzystających z pomocy z powodu występujących problemów opiekuńczo – wychowawczych z dziećmi. Zaznaczyć należy, że wiele osób i rodzin dotkniętych jest wieloma dysfunkcjami. W związku z występowaniem tych problemów w społeczeństwie i

utrzymywaniu się ich na wysokim poziomie, Ośrodek dostosowywał swoje zadania do potrzeb, w celu minimalizacji występowania tych zjawisk.

Wyszczególnienie	2017r.		2016r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem	308	822	319	938
o liczbie osób 1	122	122	100	100
2	43	86	50	100
3	37	111	41	123
4	57	228	62	248
5	23	115	37	185
6	25	170	29	185
7 i więcej	1	10	2	20
Rodziny z dziećmi ogółem	136	585	165	723
o liczbie dzieci 1	40	114	51	159
2	50	202	59	244
3	28	144	33	166
4	10	61	15	95
5	6	46	4	29
6 i więcej	2	14	3	22
Rodziny emerytów i rencistów	46	80	46	89

Tabela 3: Typy rodzin objętych pomocą na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Wykres 3: procentowy udział gospodarstw domowych w zależności od liczby osób w rodzinie w 2016r i 2017r.

Praca socjalna

Praca socjalna była podstawowym zadaniem realizowanym przez pracowników socjalnych i świadczona była na rzecz osób i rodzin bez względu na posiadany przez nich dochód. W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej praca socjalna oznacza działania podejmowane na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest ona z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Ma za zadanie również rozwinięcie aktywności ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe dla tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osób i ich prawa do samostanowienia.

Wywiad środowiskowy

Głównym narzędziem pracy pracownika socjalnego był wywiad środowiskowy. Pracownicy oprócz wywiadów środowiskowych, w celu udzielenia pomocy, przeprowadzali także wywiady na potrzeby innych placówek pomocowych i instytucji, w celu oceny sytuacji osoby lub rodziny oraz wykonywali szereg prac i działań w ramach swoich zadań i obowiązków.

Tabela 4: Działania pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej

Rodzaj podejmowanych działań	Ilość
Wywiady środowiskowe i informacyjne na potrzeby innych jednostek pomocy społecznej	60
Kompletowanie dokumentacji dla osób ubiegających się o miejsca w domach pomocy społecznej	3
Wywiady środowiskowe i informacje udzielane na wniosek Policji i Prokuratury	21
Wywiady środowiskowe i informacje udzielane na wniosek Sądów i innych instytucji	32
Monitorowanie środowiska w związku z podejrzeniem przemocy	46
Postępowanie w sprawach dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej-określonych w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	13
Wydawanie zaświadczeń	67

2. Zadania własne gminy

2.1. Struktura i wydatki wybranych rodzajów świadczeń

Zasilki stałe- wypłacono 428 świadczenia 44 rodzinom na łączną kwotę 226 568,39 zł.

Wysokość wymienionego zasiłku, w przypadku osoby samotnie gospodarującej, stanowiła różnicę między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej, osoby, nie więcej jednak niż 604 zł. Natomiast w przypadku osoby w rodzinie wysokość zasiłku stanowiła różnicę między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie.

Zasiłki okresowe – wypłacono 368 świadczeń 93 rodzinom na łączną kwotę 109 930,31 zł.

Wysokość zasiłku okresowego dla osoby samotnie gospodarującej wynosiła- 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, w przypadku rodziny – 50% różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie mogła być niższa 20 zł miesięcznie.

Zasiłki celowe i w naturze (w tym specjalne zasiłki celowe) przyznawane były najczęściej na zakup: żywności, odzieży i obuwia, opału leków, środków czystości oraz dofinansowania do opłat związanych z utrzymaniem mieszkania, sprawienie pogrzebu, udzielenie schronienia. Przyznawano również zasiłki z tytułu zdarzenia losowego (wichry i nawałnice). Z tego tytułu 18 rodzin otrzymało zasiłek celowy. Wypłacano również specjalne zasiłki celowe, które otrzymał 35 rodzin. Łącznie na ten rodzaj pomocy przeznaczono kwotę 134 268,71zł

W ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 zgodnie z umową zawartą z Wojewodą Kujawsko - Pomorskim pomocą objęto 357 osób.

Wydatkowano kwotę 181 562,91 zł, z czego:

- Środki własne gminy - 94 177,87 zł,
- Dotacja - 87 385,04 zł,

Środki wydatkowano na następujące formy pomocy:

- Zakup posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach – 197 osób,
- Świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności - 196osób.

Większość z tych osób skorzystało z w/w programu rządowego, w którym dochód na osobę był podwyższony do 150% kryterium dochodowego.

2.2. Usługi opiekuńcze

Pomocą w formie usług opiekuńczych w 2017r. objęto ogółem 5 osób. Zrealizowanych zostało 2416 godzin świadczeń. Ośrodek wydatkował na ten cel 34 232,66 zł. Realizacja usług objęta była kontrolą pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Cena jednej godziny usług opiekuńczych w ciągu całego roku wynosiła 13 zł. Realizacja powyższych świadczeń umożliwiła osobom starszym, niepełnosprawnym fizycznie pozostanie w miejscu zamieszkania. Pomoc w formie usług opiekuńczych świadczona była przez opiekunki zatrudnione w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Liczba zrealizowanych godzin w ramach usług opiekuńczych pozostaje na tym samym poziomie w porównaniu do roku 2016, świadczy to o coraz większym zapotrzebowaniu na tego rodzaju wsparcie.

Usługi opiekuńcze są obecnie kluczową formą pomocy ze względu na prognozy demograficzne oraz względy ekonomiczne, gdzie następuje konieczność zapewnienia osobom starszym i chorym pomocy w samodzielnym funkcjonowaniu.

2.3. Domy Pomocy Społecznej

Osoby, którym nie można było zapewnić właściwej pomocy w środowisku, w tym również poprzez zabezpieczenie odpowiedniej ilości godzin usług opiekuńczych, kierowane były przez Ośrodek do domów pomocy społecznej. W roku 2017 skierowano do DPS 1 osobę z terenu gminy Dobrcz. W 2017 wydatki związane z pobytem mieszkańców w DPS wynosiły 229 143,57 zł.

Pomocą w tej formie objęto 9 osób, w tym:

- dla osób z zaburzeniami psychicznymi - 3 osoby
- dla osób somatycznie chorych - 3 osoby
- dla osób w podeszłym wieku – 3 osoby

2.4. Odpłatność za dzieci przebywające w pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo placówce opiekuńczo-wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiedni wydatki:

- w pierwszym roku pobytu dziecka gmina ponosi 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej, w drugim roku ponosić będzie 30%, a w trzecim i następnych latach 50%.

W roku 2017 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ponosił częściową odpłatność za 17 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w tym:

- w placówce opiekuńczo – wychowawczej 6 dzieci,
- w spokrewnionej rodzinie zastępczej 4 dzieci
- w zawodowej rodzinie zastępczej 7 dzieci

W roku 2017 na utrzymanie dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wydatkowano kwotę w wysokości 110 521,02 zł. Natomiast na utrzymanie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wydano 79 938,57 zł.

W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił kolejny wzrost kosztów związanych z odpłatnością za dzieci przebywające w pieczy zastępczej, związane jest to po części zwiększeniem procentowej odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczych i dłuższym okresem przebywania dzieci w danej placówce.

Każde „wyrwanie” dziecka ze środowiska rodzinnego najtrudniejsze jest zawsze dla dziecka, dlatego pozytywna zmiana jest tendencja do umieszczania dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych oraz w spokrewnionych rodzinach zastępczych, które dają dziecku namiastkę życia rodzinnego, a czasami stają się prawdziwą rodziną dającą poczucie miłości i bezpieczeństwa.

2.5. Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Pomoc ta przysługuje w przypadkach określonych przepisami.

1. Kryteria uprawniające do otrzymania dodatku mieszkaniowego:

a) tytuł prawny do lokalu

Dodatek mieszkaniowy może być przyznany:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,

- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego (np. z umowy użyczenia) i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny (np. gdy orzeczono o ich uprawnieniu do lokalu socjalnego w wyroku sądowym).

b) Osiąganie odpowiednio niskiego dochodu

Dodatek przysługuje osobom, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego uzyskany w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku nie przekracza **175%** kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym, tj. **1 802,15zł** i **125%** tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, tj. **1 287,25zł** obowiązującej w dniu złożenia wniosku.

Jeżeli dochód jest nieco wyższy, nie zamyka to możliwości otrzymania dodatku – jeśli bowiem kwota nadwyżki nie przekracza wysokości dodatku mieszkaniowego, należny dodatek mieszkaniowy obniża się o tę kwotę.

c) Odpowiednia powierzchnia użytkowa lokalu

Powierzchnia użytkowa zajmowanego lokalu mieszkalnego nie może przekraczać normatywnej powierzchni użytkowej o więcej niż:

- 30 % albo
- 50 % pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60 %.

W przypadku zamieszkiwania w lokalu większej liczby osób, dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię tego lokalu o 5 m.kw.

Normy powierzchni użytkowej podwyższa się o 15 m.kw., jeżeli w mieszkaniu zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, jeżeli niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. O wymogu zamieszkiwania w oddzielnym pokoju orzekają powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

W 2017 r. wypłacono dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę **101 246,39 zł**, z tego osobom zamieszkującym w lokalach:

1. Tworzących mieszkaniowy zasób gminy

51 099,74 zł

2. Pozostałych, w tym:	50 146,65 zł
- spółdzielczych	4 955,55 zł
- wspólnotowych	31 790,94 zł
- prywatnych	13 198,31 zł
- innych	201,85 zł

Ogółem o dodatki mieszkaniowe ubiegały się **63** rodziny z terenu gminy.

3. Zadania zlecone gminie

3.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistycznymi usługami dla osób z zaburzeniami psychicznymi, na podstawie decyzji administracyjnych, objęto 25 rodzin, w tym 13 dzieci. Były one objęte wsparciem pedagoga, psychiatry, rehabilitanta.

Liczba świadczeń wyniosła 2784 godzin. Na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 115 543,75 zł. Jakość realizacji usług objęta była kontrola pracowników merytorycznych Ośrodka. Koszt jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych w okresie sprawozdawczym wynosił za 1 godzinę 69,50 zł.

3.2 Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania związane z wypłatą świadczeń rodzinnych, składek ZUS opłacanych świadczeniobiorcom i świadczeń alimentacyjnych, wypłacanych zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz wydatki związane z obsługą realizowanych świadczeń.

Zgodnie z ustawą, na obsługę tego zadania można przeznaczyć 3% dotacji na świadczenia. Dotacja została w pełni wykorzystana. Wskaźnik ten jest jednak zbyt niski i nie wystarcza na pokrycie wszystkich wydatków związanych z obsługą powyższego zadania.

Łączne koszty poniesione na wypłatę świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, składek na ubezpieczenie społeczne oraz obsługę w/w świadczeń w 2017 r. stanowiły kwotę 4 178 663,33 zł, z czego dotacja Wojewody wyniosła 4 118 713,08 zł, w tym:

ZADANIA ZLECONE

- świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny - 3 803 681,78 zł
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalno- rentowe - 201 005,30 zł
- koszty obsługi – 114 026,00 zł.

ZADANIA WŁASNE

- koszty obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego - 59 950,25 zł

3.2.1 Struktura świadczeń rodzinnych

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się **nie przekracza** kwoty **674 zł**. Gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty **764 zł**.

Jednorazowa zapomoga przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty **1 922,00 zł**.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego wynoszącego **764 zł netto** (na podstawie dochodów z roku poprzedzającego okres zasiłkowy z uwzględnieniem utraty i uzyskania dochodu).

W okresie sprawozdawczym, świadczeniami rodzinnymi objęto 759 rodzin.

Łącznie w 2017r. wydano 541 decyzji administracyjnych, na podstawie których wypłacono 18 046 świadczeń, z czego;

- 14 059 świadczeń – zasiłki i dodatki na kwotę ,
- 98 świadczeń- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- 3 472 świadczeń - świadczenia opiekuńcze,
- 29 świadczeń – specjalne zasiłki opiekuńcze
- 388 świadczeń – świadczenia rodzicielskie.

L.p	Rodzaj świadczenia	Rok 2017		Rok 2016	
		Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Wydatki w zł	Liczba świadczeń
1.	Świadczenia rodzicielskie	357 347,50	388	275 127,80	302
2	Zasiłki rodzinne:	1 059 642,26	9256	1 035 36,10	9325

3	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	527 132,79	4803	529 743,16	4829
3.1	Urodzenia dziecka	43 107,56	46	44 027,97	45
3.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	72 172,47	183	73 813,80	190
3.3	Samotnego wychowywania dziecka	87 732,04	447	74 145,00	377
3.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	8 937,34	101	9 720,00	119
3.5	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	50 615,95	476	45 325,24	450
3.6	Rozpoczęcia roku szkolnego	50 812,83	957	55 545,65	760
3.7	Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	4 520,08	48	5 996,58	62
3.8	Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	69 504,14	1048	76 243,55	1215
3.9	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	139 730,38	1497	144 925,37	1611
4	Zasiłki pielęgnacyjne	420 444,00	2758	397 800,00	2600
5	Świadczenia pielęgnacyjne	934 526,60	669	829 452,70	645
6	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	98 000,00	98	96 000,00	96
7	Zasiłki dla opiekunów	23 043,40	45	32 240,00	62
8	Specjalne zasiłki opiekuńcze	13 872,00	29	19 751,20	40
9	Składka na ubezpieczenie społeczne	201 005,30	556	176 177,71	473

Tabela 5: Rodzaje świadczeń a środki finansowane na realizację świadczeń rodzinnych w latach 2016-2017

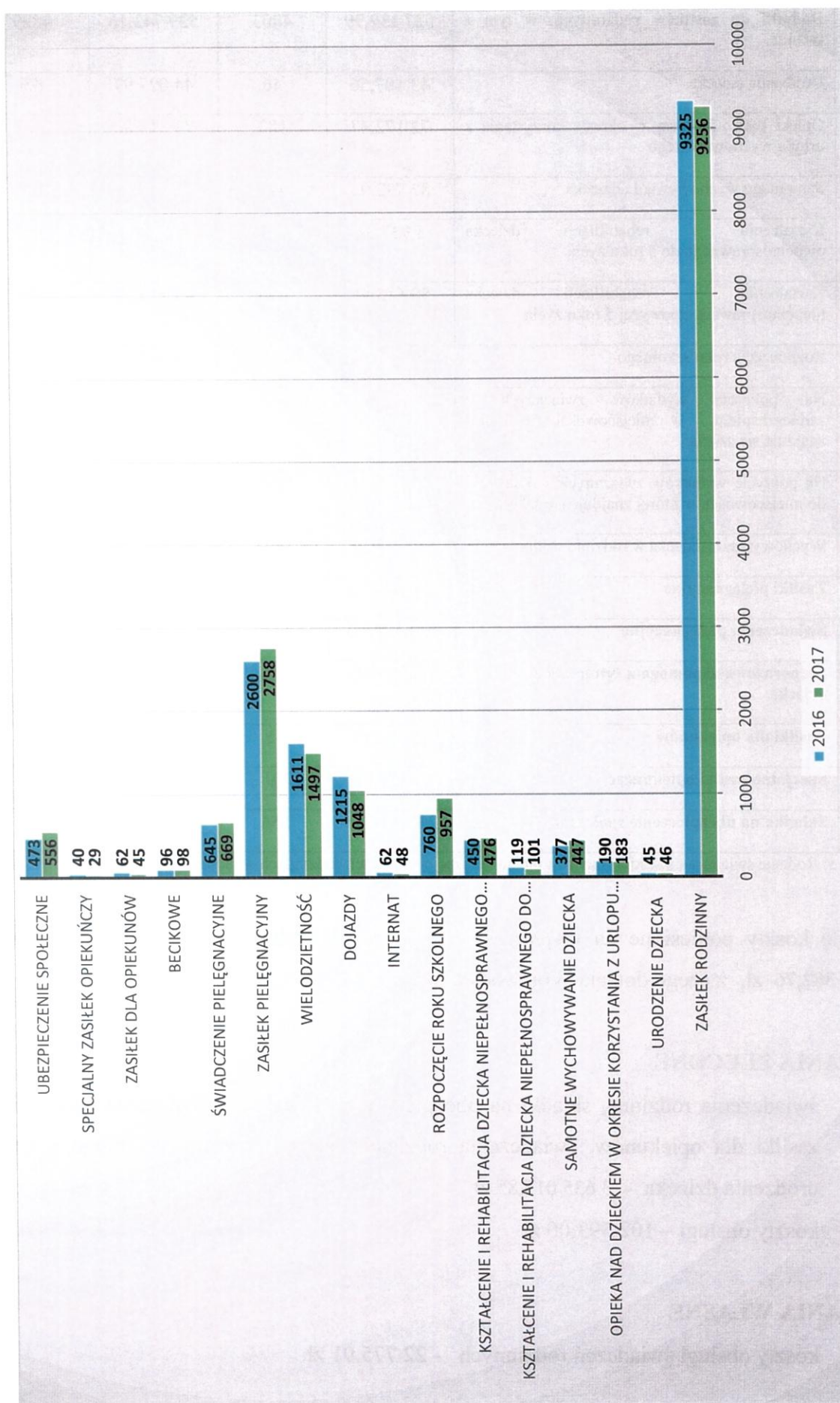
Łączne koszty poniesione na wypłatę świadczeń rodzinnych w 2017 r. stanowiły kwotę **3 760 382,76 zł**, z czego dotacja Wojewody wyniosła 3 737 606,85 zł, w tym:

ZADANIA ZLECONE

- świadczenia rodzinne, składki na ubezpieczenie społeczne, świadczenia opiekuńcze, zasiłki dla opiekunów, świadczenia rodzicielskie, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka - 3 635 013,85 zł
- koszty obsługi – 102 593,00 zł

ZADANIA WŁASNE

- koszty obsługi świadczeń rodzinnych - 22 775,91 zł.

Wykres 4: Liczba świadczeń wypłacanych w ramach świadczeń rodzinnych w 2016 r. i 2017 r.

3.2.2. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j.: Dz. U z 2017 r. poz. 489, z późn. zm.).

Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **725 zł**.

Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ww. ustawy oznacza egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych.

W 2017r. pomocą w formie świadczeń z funduszu alimentacyjnego objęto 70 rodzin. Wyplacono 1003 świadczenia na kwotę 396 673,23 zł. Wydano w sprawie funduszu alimentacyjnego 85 decyzji.

	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	kwota
2016 r.	67	1082	385 442,08
2017 r.	70	1003	396 673,23

Tabela 6: Porównanie liczby rodzin, liczby świadczeń i kwoty wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2016 r. i 2017 r.

Łączne koszty poniesione na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2017 r. stanowiły kwotę **418 280,57 zł**, z czego dotacja Wojewody wyniosła **381 106,23 zł**, w tym:

ZADANIA ZLECONE

- świadczenia z funduszu alimentacyjnego - 396 673,23 zł
- koszty obsługi – 11 433,00 zł

ZADANIA WŁASNE

- koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 37 174,34 zł.

3.2.3. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

W roku 2017 prowadzono postępowanie wobec 72 dłużników alimentacyjnych wskazanych przez komorników.

Ściągalność świadczeń z funduszu alimentacyjnego w roku 2017 wyniosła 75 287,94 zł, z czego kwota 21 245,32 zł stanowiła dochody budżetu państwa, kwota 14 163,50 zł stanowiła dochodu budżetu gminy oraz odsetki 39 879,12 zł, które również są dochodem budżetu państwa. Na wywiad alimentacyjny zgłosiło się 30 dłużników alimentacyjnych, którzy złożyli oświadczenia majątkowe.

	Dochody budżetu państwa (zł)	Dochody budżetu gminy (zł)	Odsetki (zł)
2016 r.	26 781,83	18 017,35	40 587,35
2017 r.	21 245,32	14 163,50	39 879,12

Tabela 7: Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych w ramach ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w 2016 r. i 2017 r.

3.3. Świadczenia wychowawcze 500+

Program „Rodzina 500+” wszedł w życie z dniem 1 kwietnia 2016r. Podstawę prawną systemu świadczeń wychowawczych stanowi ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1851). Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka. Świadczenie wychowawcze przysługuje do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze lub jedyne dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł. netto. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.200,00 zł.

Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego składa się w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze. Wnioski można składać: osobiście w GOPS- Dział Świadczeń Rodzinnych, drogą elektroniczną oraz za pośrednictwem poczty. Wnioski składane drogą elektroniczną za pomocą systemów teleinformatycznych, tj.: ePUAP, PUE ZUS, portal empatia, bankowość elektroniczną.

Na okres zasiłkowym 2016/2017 prawo do świadczenia wychowawczego ustalane było na okres od 01.04.2016 do 30.09.2017r.(tj. 18 m-cy), natomiast w okresie zasiłkowym 2017/2018 prawo do świadczenia wychowawczego ustalone zostało na okres od 01.10.2017r. do 30.09.2018r.(tj. 12 m-cy).

Prawo do świadczenia wychowawczego mogą ubiegać się również osoby, których członkowie rodziny przebywają poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej- w państwach Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a wyjazd/pobyt ten nie ma charakteru turystycznego, leczniczego lub nie jest związany z podjęciem przez dziecko kształcenia poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. W takim przypadku gmina przekazuje wniosek wraz z dokumentami od dnia 01.01.2018r. wojewodzie (do dnia 31.12.2017r. wnioski przekazywane były marszałkowi województwa) w celu jego rozpatrzenia i ustalenia czy w danej sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Ma to na celu uniknięcie niedopuszczalnej w przepisach unijnych sytuacji pobierania przez tę samą osobę świadczeń w dwóch państwach UE/EOG jednocześnie.

Osoba uprawniona do świadczenia w przypadku wystąpienia zmian mających wpływ na prawo do świadczeń takich jak: zmiana liczby członków rodziny, uzyskanie/utrata dochodu, wyjazd członka rodziny poza granicę Rzeczypospolitej Polskiej lub innych zmian mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego jest zobowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym organu wypłacający świadczenie wychowawcze.

W przypadku nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego, podlegają one zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi.

Świadczenie wychowawcze nie jest wliczane do dochodu przy ustalaniu prawa do innych świadczeń, m.in. z pomocy społecznej, rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego czy stypendiów dla uczniów i studentów. Świadczenie wychowawcze i koszty jego obsługi finansowane są w formie dotacji celowej z budżetu państwa Koszty związane z obsługą świadczeń wychowawczych wynosiły w 2016r. 2% od otrzymanej dotacji na świadczenie wychowawcze, natomiast od 2017r. wynoszą 1,5 %.

Liczba złożonych wniosków	2016/2017	2017/2018
Łącznie: z tego	1 240	994
w formie papierowej	1 044	826
w formie elektronicznej	196	168
Z tego wnioski przekazane marszałkowi	27	22

Tabela 8: Liczba złożonych wniosków o przyznanie prawa do świadczenia wychowawczego w okresach zasiłkowych 2016/2017 oraz 2017/2018

Liczba wydanych decyzji	2016/2017	2017/2018
Łącznie z tego:	1 169	945
wydane decyzje przyznające	1 100	913
wydane decyzje odmowne	69	32

Tabela 9: Liczba wydanych decyzji dotyczących świadczenia wychowawczego w okresach zasiłkowych 2016/2017 oraz 2017/2018

	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	kwota
IV-XII 2016r.	937	12 408	6 183 123,10
I-XII 2017r.	1 041	16 419	8 169 178,00

Tabela 10: Porównanie liczby rodzin, liczby świadczeń i kwoty wypłaconych świadczeń wychowawczych w okresach zasiłkowych 2016/2017 oraz 2017/2018.

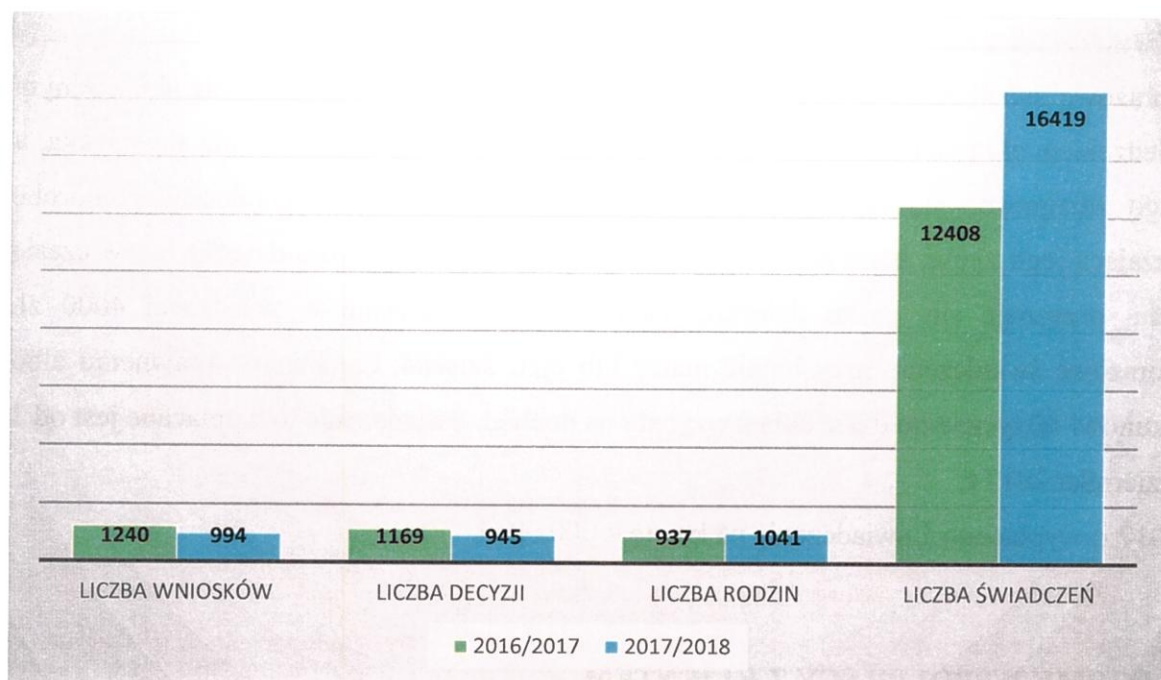
Łączne koszty poniesione na wypłatę świadczeń wychowawczych w 2017 r. stanowiły kwotę 8 313 252,52 zł, z czego dotacja Wojewody wyniosła 8 293 828,00 zł, w tym:

ZADANIA ZLECONE

- świadczenia wychowawcze - 8 169 178,00 zł
- koszty obsługi – 124 650,00 zł.

ZADANIA WŁASNE

- koszty obsługi świadczeń wychowawczych - 19 424,52 zł

Wykres 5: Porównanie liczby wniosków, liczby decyzji, liczby rodzin oraz liczby świadczeń dotyczących 500+ w 2016r i 2017r.

3.4. Dodatek energetyczny

Dodatek energetyczny przysługuje osobie, która spełnia łącznie 3 warunki:

- ma przyznany dodatek mieszkaniowy,
- jest stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej lub umowy kompleksowej (umowy na przesyłanie i sprzedaż energii elektrycznej) zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym,
- zamieszkuje w lokalu, do którego jest dostarczana energia elektryczna.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Energii z dnia 13 kwietnia 2017 r. wysokość dodatku energetycznego obowiązująca od dnia 1 maja 2017 r. do dnia 30 kwietnia 2018 r. dla gospodarstwa domowego:

- 1) prowadzonego przez osobę samotną wynosi – 11,22 zł/miesiąc;
- 2) składającego się z 2 do 4 osób wynosi – 15,58 zł/miesiąc;
- 3) składającego się z co najmniej 5 osób wynosi – 18,70 zł/miesiąc.

W 2017 r. wypłacono dodatki energetyczne na łączną kwotę **972,25 zł dla 8 rodzin.**

3.5. Świadczenie „Za życiem”

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się, na to dziecko, jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł. Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. Świadczenie to wypłacane jest od 1 października 2017 r.

W 2017 r. wypłacono 1 świadczenie na kwotę 4 000,00 zł.

IV. FORMY WSPÓŁPRACY Z KLIENTEM

1. Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny jest narzędziem stosowanym w pracy socjalnej na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego. Kontrakt socjalny jest pisemna umowa zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężania trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Kontrakt przyczynia się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, prawidłowego pełnienia ról społecznych. W przypadku odmowy zawarcia kontraktu, niedotrzymania jego postanowień, nieuzasadnionej odmowy podjęcia pracy itp., ośrodek pomocy społecznej może odmówić pomocy finansowej lub ją wstrzymać. Praca w oparciu o kontrakt socjalny wymaga dużo większego nakładu pracy ze strony pracownika socjalnego, który musi utrzymywać stały kontakt z klientem, by wspierać a zarazem nadzorować przebieg umowy. Kontrakt jest często jedynym motywatorem do działania. Wiele osób korzysta ze wsparcia z pomocy społecznej od wielu lat, a tylko aktywna praca może spowodować podjęcie przez klienta działania w kierunku jego usamodzielnienia.

2. Zespół Interdyscyplinarny

W okresie sprawozdawczym odbyły się 4 Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, podczas którego omawiano sprawy związane z

przemocą w rodzinach. W skład Zespołu wchodził: pracownik socjalny, policjant, pedagogy, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pielęgniarka, kurator.

3. Procedura „Niebieskiej Karty”

W ramach pracy socjalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w okresie sprawozdawczym:

- Prowadzono 40 Procedur „Niebieskiej Karty”
- Odkonano się 120 posiedzeń grup roboczych
- Skierowano do Prokuratury 4 sprawy o wszczęcie postępowania o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie,
- Do Sądu Rejonowego złożono 1 wniosek o wgląd w sytuację dzieci w rodzinie, w której zachodziło podejrzenie stosowania przemocy,
- Zakończono 32 procedury „Niebieskiej Karty” z powodu ustania przemocy lub braku przesłanek do wszczęcia procedury.

V. WSPARCIE DZIECKA I RODZINY W ŚRODOWISKU

Wsparcie dziecka i rodziny w Środowisku opiera się głównie na prowadzonej z rodziną pracy socjalnej, w ramach której rodziny mogą korzystać z takich instrumentów jak: poradnictwo specjalistyczne, praca asystenta rodziny w środowisku, praca zespołów interdyscyplinarnych, monitoring środowisk wielodysfunkcyjnych.

1. Środowiskowa praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiedzialnych ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta, opracowanie plany pomocy i wsparcia, w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osobistego. Problemy nie powinny być rozwiązywane w oderwaniu od sytuacji rodziny. Ważne jest, by podejście do sprawy rodziny objętej pracą socjalną było systemowe, skoncentrowane na wszystkich członkach rodziny, w oparciu o całościowe i komplementarne rozwiązywanie problemów.

2. Asystent rodziny

Asysta rodzinna jest to zadanie realizowane w Ośrodku Pomocy Społecznej na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Jest to forma pomocy skierowana do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczej. W ramach asysty praca prowadzona była przede wszystkim w środowisku rodziny, ale również poprzez nawiązanie współpracy ze służbami, które działają na rzecz rodziny np.: placówki oświatowe, przychodnia zdrowia, policja, kurator.

W 2017 roku w Ośrodku zatrudnionych było 2 asystentów , w tym jeden przebywa na urlopie wychowawczym do 2019 r.

W 2017 roku Ośrodek pozyskał dofinansowanie do 1 etatu dla asystenta rodziny w formie dotacji Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu: „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017” w wysokości 8 323,00 zł oraz środki pozabudżetowe w wysokości 16 877,00 zł.

W ubiegłym roku asystent rodziny w ramach pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej wspierał 12 rodzin, w których wychowywało się łącznie 38 dzieci.

Wśród rodzin objętych asystą rodzinną były:

- Rodziny niepełne - 4
- Rodziny pełne - 4
- Konkubiny - 4

W 2017 roku współpracę z asystentem rodziny zakończyły 2 rodziny ze względu na:

- Brak współpracy z powodu wyprowadzki- 1 rodzina
- Osiągnięcie celów – 1 rodzina

Asystent rodziny jest osobą, która pracując regularnie z rodziną, prowadzi trening budżetowy, trening prowadzenia gospodarstwa domowego, a także trening kompetencji wychowawczych. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny charakteryzowały się bezradnością w sprawach opiekuńczo wychowawczych. Dzięki systematycznej pracy z rodziną udało się w rodzinach z licznymi dysfunkcjami ustabilizować sytuację w rodzinie tak, aby zapobiec umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. W niektórych rodzinach wieloprotokolowych zaobserwowano poprawę w ich funkcjonowaniu, gdzie przykładem może być wdrożenie nawyku dbania o higienę osobistą i czystość mieszkania, wdrożenie nawyku realizowania

obowiązku szkolnego przez dzieci. W ramach pracy asystenta udało się zdiagnozować kilkoro dzieci i rozpocząć ich leczenie. Asystenci wspierali rodziny w załatwianiu spraw urzędowych.

3. Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej uczestniczy w realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym . W ramach programu prowadzi nieodpłatną dystrybucję gotowych artykułów spożywczych. W okresie sprawozdawczym z programu skorzystało 710 osób, wśród których rozdysponowano następujące artykuły spożywcze: makaron 3340 kg, herbatniki 760 kg, mleko 7692 litry, groszek 1 820 kg, fasola 1 420 kg, koncentrat pomidorowy 1 134,08 kg, powidła śliwkowe 2 455,28 kg, gulasz 1 115,20 kg, makreła 1 593,92 kg, szynka drobiowa 1 782 kg, cukier 5 080 kg, buraczki 490 kg, makaron kukurydziany 350 kg, ryż 5 200 kg, kasza gryczana 1 404 kg, olej 2 940 litrów, szynka wieprzowa 886,80 kg, ser 3 100 kg, pasztet 120,96 kg. Łączna wartość wydanych produktów wynosiła 206 450,86 zł. W ramach wydawania produktów żywnościowych tutejszy Ośrodek prowadzi również działania towarzyszące są to: warsztaty, porady i ulotki. W 2017r. Ośrodek zorganizował dwa warsztaty kulinarne p.t. "Gotuj zdrowo i pysznie", gdzie udział wzięło 31 osób, trzy warsztaty edukacyjno- ekonomiczne p.t. „Moje dochody i wydatki” oraz „Budżet i rachunki w domu”, w których udział wzięły 43 osoby. Prowadzone były także porady z radcą prawnym (nieodpłatne), z których skorzystały 4 osoby. Pracownicy Ośrodka przygotowali i wydali książeczki kucharskie, które umożliwiają przygotowanie prostszych potraw z wykorzystaniem otrzymanych produktów. Warsztaty prowadzone były nie tylko w miejscowości Dobrcz, ale także w Świetlicy Wiejskiej w Trzebieniu, a spowodowane było to tym, aby większa liczba osób mogła skorzystać z powyższych warsztatów, ponieważ dojazd do innej miejscowości jest utrudniony brakiem komunikacji.

VI. PODSUMOWANIE

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrcz w 2017r. realizował wszystkie zadanie własne i zlecone gminie przez administrację rządową wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Również realizował zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych i o pomocy osobom uprawnionym do alimentów , ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – Program „Rodzina 500+”.

W 2017 roku 308 rodzin skorzystało z pomocy i wsparcia a 24 rodziny zostało objętych pomocą wyłącznie w formie pracy socjalnej. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano minimalny spadek jeśli chodzi o w/w formę wsparcia. Nadal głównym powodem przyznawania świadczeń było ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność. Dużą grupę stanowią też rodziny, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Z 12 rodzinami kontynuował pracę asystent rodziny, który wspierał rodziny borykające się z problemami życiowymi. Zasadniczym zadaniem asystenta rodziny było podjęcie wszelkich działań zmierzających, do stworzenia takich warunków, aby pomimo problemów opiekuńczo-wychowawczych rodziców, dzieci mogły pozostać w domach rodzinnych ze swoimi rodzicami biologicznymi, natomiast odnośnie dzieci znajdujących się już w pieczy zastępczej, podejmowano wszelkie działania w celu powrotu ich do domu rodzinnego.

W ramach pracy socjalnej podejmowano działania w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a ich głównym instrumentem było prowadzenie 40 procedur „Niebieskiej Karty”.

Nadal priorytetowo traktowano pomoc rodzinom w dożywianiu, zakupie leków i opału.. W Gminie Dobrcz obowiązywało podwyższone kryterium dochodowe uprawniające do przyznania pomocy w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zgodnie z umową zawartą z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim.

Wszystkie działania podejmowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizowane były z myślą o mieszkańcach Gminy Dobrcz.